

Βρυξέλλες, 31 Οκτωβρίου 2023
(OR. en)

14702/23

EDUC 404
GENDER 195
JEUN 248
EMPL 513
DIGIT 236
SOC 723

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Προσέλκυση ταλέντων θηλυκού γένους στους κλάδους των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής, των τεχνών και των μαθηματικών (STEAM) — Συζήτηση προσανατολισμού

Κατόπιν διαβούλευσης στο πλαίσιο της Επιτροπής Παιδείας, η Προεδρία κατήρτισε το συνημμένο ενημερωτικό σημείωμα, το οποίο θα χρησιμεύσει ως βάση για τη συζήτηση προσανατολισμού που θα πραγματοποιηθεί κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου «Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός» στις 23 Νοεμβρίου 2023.

**Προσέλκυση ταλέντων θηλυκού γένους στους κλάδους των θετικών επιστημών,
της τεχνολογίας, της μηχανικής, των τεχνών και των μαθηματικών (STEAM)**

Ενημερωτικό σημείωμα της Προεδρίας

Ο τεχνολογικός μετασχηματισμός αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο για την οικονομική και κοινωνική πρόοδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και του υπόλοιπου κόσμου. Ταυτόχρονα, όλα δείχνουν ότι η ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης θα αποτελέσει στοιχείο με τεράστιο αντίκτυπο σε ένα μέλλον που έχει ήδη αρχίσει. Κατά συνέπεια, η ζήτηση για περισσότερους επαγγελματίες με προφίλ STEAM¹ αυξάνεται —τόσο στον μεταποιητικό τομέα όσο και στην αγορά εργασίας. Είναι ευθύνη των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης να ανταποκριθούν σε αυτή τη ζήτηση. Για να υπερβούμε τις προκλήσεις του μέλλοντος, θα πρέπει να κινητοποιήσουμε το ταλέντο όλων των νέων μας. Ωστόσο, σημαντικός αριθμός νέων —ιδίως κορίτσια και νέες γυναίκες— εξακολουθεί να προβαίνει σε εκπαιδευτικές επιλογές που δεν άπτονται των θετικών επιστημών και της τεχνολογίας.

¹ Όπως αναφέρεται στον τίτλο, STEAM είναι το ακρωνύμιο της φράσης «θετικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική, τέχνες και μαθηματικά». Στο παρόν έγγραφο, το Α αντιπροσωπεύει τους όρους «τέχνες, καινοτομία και δημιουργικότητα», σύμφωνα με την πιο σφαιρική σύλληψη της Σχολής Σχεδίου του Rhode Island το 2010, στο πλαίσιο της οποίας η δημιουργικότητα γίνεται βασικός παράγοντας ανάπτυξης της περιέργειας, της καινοτομίας και της αναζήτησης ποικίλων λύσεων.

Τα πλέον πρόσφατα στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι τα έμφυλα στερεότυπα εμμένουν στην εκπαίδευση². Για παράδειγμα, στους κόλπους των μελών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)³, ο αριθμός των γυναικών που ολοκληρώνουν την τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει αυξηθεί σημαντικά· πράγματι, στις περισσότερες χώρες, αποτελούν ήδη πλειοψηφία. Το ποσοστό των γυναικών σε τομείς που σχετίζονται με την εκπαίδευση (80 %), την υγεία (80 %) και τις κοινωνικές επιστήμες (70 %) έχει παραμείνει σχετικά σταθερό από το 2005. Ωστόσο, μεταξύ του 2005 και του 2020, το ποσοστό των γυναικών μηχανικών ελάχιστα μεταβλήθηκε, παραμένοντας γύρω στο 25 %. Το πιο ανησυχητικό όμως είναι ότι το ποσοστό των γυναικών αποφοίτων σε τομείς που σχετίζονται με τις ΤΠΕ μειώθηκε κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες και σήμερα αντιπροσωπεύει μόλις το 20 % του συνόλου.

Η ανισορροπία μεταξύ ανδρών και γυναικών που φοιτούν στους διάφορους τομείς STEAM πρέπει να αρθεί προκειμένου να μειωθεί το έμφυλο χάσμα στην απασχόληση. Η κατάσταση επιδεινώνεται από το γεγονός ότι «οι νέες γυναίκες είναι επίσης πιθανότερο να καταστούν άεργες σε σύγκριση με τους νέους άνδρες λόγω υποχρεώσεων φροντίδας, όπως η παροχή φροντίδας σε παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες, ή άλλων προσωπικών ή οικογενειακών ευθυνών»⁴. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο συνιστά στα κράτη μέλη «να εναρμονίσουν τις προσφορές εργασίας με τις συναφείς αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, διασφαλίζοντας ίση μεταχείριση και ευκαιρίες για γυναίκες και άνδρες σε όλους τους τομείς».

² Brussino, O. και McBrien, J. (2022), *Gender stereotypes in education: Policies and practices to address gender stereotyping across OECD education systems* [Έμφυλα στερεότυπα στην εκπαίδευση: Πολιτικές και πρακτικές για την αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων στα εκπαιδευτικά συστήματα του ΟΟΣΑ], Δημοσιεύσεις του ΟΟΣΑ για την εκπαίδευση, αριθ. 271, OECD Publishing, Παρίσι.

³ Encinas-Martín, M. και Cherian, M. (2023), *Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills* [Φύλο, εκπαίδευση και δεξιότητες: Η επίμονη παρουσία έμφυλων χάσμάτων στην εκπαίδευση και τις δεξιότητες], OECD Skills Studies, OECD Publishing, Παρίσι.

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 30ής Οκτωβρίου 2020, για «μια γέφυρα προς την απασχόληση — ενίσχυση των εγγυήσεων για τη νεολαία» και για την κατάργηση της σύστασης του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 2013, για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία (EE C 372 της 4.11.2020, σ. 1).

Η ισότητα, η συμπερίληψη και η προώθηση επαγγελματιών στους τομείς STEAM είναι καίριας σημασίας για το Συμβούλιο της ΕΕ. Έτσι, «η εκπαίδευση και η κατάρτιση χωρίς αποκλεισμούς συνεπάγονται επίσης τη συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στις διαδικασίες μάθησης και στα ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και την αμφισβήτηση και τη διάλυση των στερεοτύπων που αφορούν το φύλο, ιδίως εκείνων που περιορίζουν τις επιλογές αγοριών και κοριτσιών όσον αφορά τον τομέα σπουδών τους»⁵.

Σήμερα, ο μεταποιητικός τομέας δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στη ζήτηση για επαγγελματίες STEAM. Όλες οι χώρες χρειάζονται περισσότερους ανθρώπους, άνδρες και γυναίκες, καταρτισμένους σε αυτούς τους τομείς. Εάν οι νέες γυναίκες εντάσσονταν σε αυτούς στον ίδιο βαθμό με τους άνδρες συνομηλίκους τους, το πρόβλημα θα μειωνόταν σημαντικά.

Η έμφυλη ισότητα δεν αποτελεί μόνο ηθική επιταγή, αλλά και βασικό παράγοντα για τη δημιουργία ισχυρότερων, πιο βιώσιμων και πιο συμπεριληπτικών οικονομιών. Οι χώρες της ΕΕ έχουν πλήρη επίγνωση της πρόκλησης που θέτει η τρέχουσα κατάσταση για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και, τελικά, για την εξέλιξη και την πρόοδο των χωρών μας. Αναγνωρίζουν επίσης ότι οι πολυάριθμες πρωτοβουλίες που έχουν υλοποιηθεί δεν αποφέρουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η διέγερση του ενθουσιασμού και του ενδιαφέροντος των κοριτσιών και των νέων γυναικών για τομείς STEAM σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης —ιδίως στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, περιλαμβανομένης τόσο της τριτοβάθμιας ΕΕΚ όσο και των πανεπιστημίων— εξακολουθεί να αποτελεί μία από τις μεγάλες προκλήσεις για τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Εάν επιτύχουμε, αυτό θα βοηθήσει να σημειώσουμε πρόοδο ώστε να θέσουμε τέρμα στους έμφυλους διαχωρισμούς στην απασχόληση. Επιπλέον, η συμμετοχή των γυναικών θα βελτιώσει την ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και, εν τέλει, θα προωθηθεί η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη στις χώρες μας.

⁵ Ψήφισμα του Συμβουλίου περί στρατηγικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού (2021-2030) (ΕΕ C 66 της 26.2.2021, σ. 1).

Με βάση τα ανωτέρω, η Προεδρία καλεί τους υπουργούς να λάβουν υπόψη τα κατωτέρω ερωτήματα για μια συζήτηση επί του θέματος.

Ερωτήματα για τη συζήτηση:

- Ποιες θεωρείτε τις μεγαλύτερες προκλήσεις για τη μείωση του έμφυλου χάσματος στους κλάδους STEAM;
- Ποιες πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να αναληφθούν, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό πλαίσιο, για να προσελκυστούν ταλέντα γένους θηλυκού σε τομείς εκπαίδευσης και κατάρτισης STEAM;
